

פרשת בראשית

דרוש רבינו מכת"י על הפרשה

* הנה אכתוב לזיכרון¹, הפשט היקר, אשר שמעתי, ממורי ורבי, האלוף המרומם, הגאון הגדול מהר"ר מאיר כ"ץ שי"ף, בהיותו אב"ד ור"מ בק"ק פולדא, בימי בחרותי, כשלמדתי בישיבתו ב' שנים קודם חתונתי, בפסוק ובענין חטא הנחש, על רש"י שפירש בפסוק², ומפרי העץ אשר בתוך הגן וגו', פירש"י ולא תגעו בו, הוסיפה על הציווי, לפיכך באה לידי גירעון, הוא שנאמר, אל תוסף על דבריו³. לא מות תמותון⁴, דחפה עד שנגעה בו, אמר לה, כשם שאין מיתה בנגיעה, כך אין מיתה באכילה.

ורבים מקשים על זה, איך נתפתתה חוה עי"כ מהנחש, מאחר שדחף אותה עד שנגעה בעץ, כשם שלא מתה ע"י הנגיעה, כך לא תמות באכילה, הלא חוה בעצמה ידעה האמת⁵, שהיא הוסיפה הנגיעה לנחש מדעתה, ולא נאסרה הנגיעה מפי הקב"ה, א"כ אין ראייה מהנגיעה להאכילה.

ואמר מורי זצ"ל הנ"ל, תירוץ טוב על זה, ועי"כ נתיישב [...] מה שנתקללה הארץ אז בחטא האדם, על שלא הוציאה טעם העץ כטעם הפרי, כאשר נצטווה מה' [...] הנה מצינו בפסוק, כאשר צוה ה' אל האדם על עץ הדעת, נאמר⁶ ויצו ה' אלקים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגו', הנה נזכר בשני הפסוקים

מחמדי הדרש

5 באבות דר"נ פרק א' הלכה ה' מבואר דאדה"ר אמר כן לחוה והיא לא ידעה שהוא עשה גדר וסייג מעצמו לדברי הקב"ה.

6 כאן נישטשטש בכת"י תיבה אחת או ב' אך הוא מובן מתוך הענין.

7 גם כאן נישטשטש תיבה א' וע"ע לקמן עה"פ תדשא הארץ וגו' (א' - י"א) מש"כ שם.

8 פרק ב' פס' ט"ז י"ז.

1 דרוש זה רואה אור כאן לראשונה ונעתק מתוך כת"י תלמיד רבינוה"ה רבי יהודה ב"ר שמואל מילר רויטלינגן מבינגא בספרו שבות יהודא עה"ת כת"י הנמצא במכון שוקן 70057 ובביהס"ל 46832 וברשותם נדפס כאן ותודתינו נתונה להם ע"כ.

2 כאן פרקג' פסוקג'.

3 משלי ל' - ו'.

4 הוא ברש"י כאן פס' ד' וישניהם במדרש רבה כאן י"ט - ד' [ג'].